

Od mašte do bašte

Baštovanstvo djeci pruža širok spektar aktivnosti putem kojih se podstiču sve oblasti razvoja. Razvija se fina motorika osjećaj odgovornosti, istrajnosti i vrednuje timski rad. Uče se strpljenju i njeguju zdrave navike u ishrani.

Opšte je poznato da kontakt sa prirodom pozitivno utiče na cjelokupno zdravlje i da djeca u kontaktu sa prirodom razvijaju čvršću vezu sa njom, pa samim tim od malih nogu uviđaju njen značaj u svakodnevnom životu. Što je veća interakcija djeteta sa svijetom koji ga okružuje, biće veće i njegovo životno iskustvo, a samim tim i bogatiji riječnik kojim će se dijete izražavati i svoja iskustva dijeliti sa drugima. Baštovanstvo se smatra višestruko korisnim za djecu jer podstiče cjelokupan razvoj, što podrazumijeva:

- Aktivaciju čula - tokom boravka u bašti djeca dodiruju zemlju i sjeme, uočavaju razlike među biljkama u njihovoj veličini i boji i osjećaju različite mirise.
- Razvija se fina motorika - kroz igru sa zemljom, sađenje sjemenki i kasnije odraslih prisada i brigu o biljkama u smislu redovnog zalivanja i čupanja korova, kod djece se stimulise akomodacija. Pored toga, baveći se aktivnostima koje razvijaju finu motoriku, djeca doživljavaju svijet oko sebe čulom dodira, pa samim tim lako uočavaju njihove međusobne odnose.
- Posmatraju se prirodni procesi - baštovanstvo kod djece izaziva radoznalost i želju za istraživanjem. Odmah nakon posijanog sjemena djeca postavljaju veoma zanimljive hipoteze o tome šta će se sa njim desiti. Nesvjesno uče osnove prirodnih procesa, šta je sve potrebno za rast i razvoj biljke, uočavaju značaj insekata i glista u baštovanstvu i shvataju da je u prirodi sve povezano. Svakodnevno posmatraju rast mladih biljaka i lako uočavaju dijelove biljke, a takođe uče kako biljke funkcionišu i zašto su važne za život svih nas.

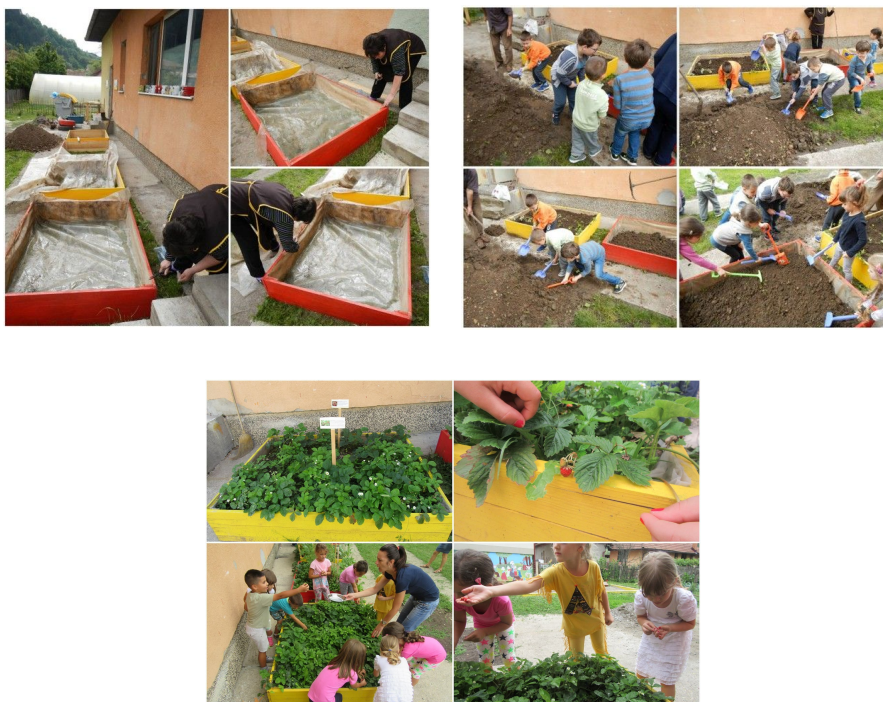
- Vrednuje se timski rad - aktivnosti koje se realizuju u bašti okupljaju cijelu vaspitnu grupu gdje djeca provode kvalitetno vrijeme u radu. U cjelokupnom procesu baštovanstva donose zajedničke odluke, pomažu jedni drugima i uočavaju značaj njihovog timskog truda i rada.

- Stiču se zdrave navike u ishrani - uključivanjem djece u ovakvu vrstu aktivnosti, gdje imaju priliku da sama aktivno učestvuju u procesu uzgajanja određenih vrsta voća i povrća, kod njih se spontano javlja želja za degustacijom istih. Tako da predstavlja dobar način razvijanja svijesti o značaju pravilne ishrane.

- Uče se strpljenju i odgovornosti – baštovanstvo je dugotrajan proces koji prije svega zahtijeva strpljenje. Djeca treba da čekaju određeno vrijeme da sjeme proklija, da njihove biljke porastu i podare im plodove. Tokom tog vremena, brinu o svojim zasadima, zalivaju ih, čiste od korova, okopavaju i na taj način se uče odgovornosti.

Mali baštovani

Ideja da baštovanstvo približimo djeci javila se prije nekoliko godina, a sve sa željom da se stvori podsticajnije okruženje za učenje i zabavu djece tokom njihovog boravka u vrtiću. Kako je prostor u dvorištu vrtića bio neuslovan za formiranje bašte, došli smo na ideju da napravimo improvizovanu bašticu u vidu drvenih sanduka koje smo napravili uz pomoć domara. U njih smo stavili sve ono što je potrebno za nesmetan rast i razvoj biljaka (zemlju, humus, đubrivo...) Djeci je bilo interesantno da u njih sade raznovrsno povrće, jagode i začinsko bilje. Ova aktivnost je izazvala i interesovanje od strane roditelja, pa su nam rado donosili sadnice i davali svoje prijedloge za što bolju njegu posađenih biljaka.

Naredne godine, iskoristili smo stare i već dotrajale frižidere koji su svoju svrhu pronašli u baštovanstvu. Ofarbali smo ih i ukasili, te u njih su posadili različite vrste paprika i jagoda.

Kroz cjelokupan proces od sađenja sjemenki do ubiranja plodova, kod djece se mogla primjetiti njihova motivisanost da učestvuju u aktivnostima vezanim za baštovanstvo. Vodili su brigu o biljkama, redovno ih zalivali, okopavali i čupali korov. Posebno zadovoljstvo je izazvalo pojavljivanje prvih plodova, gdje su uvidjeli rezultate svog rada na šta su bili izuzetno ponosni.

Uvidjevši koristi koje djeca imaju od baštovanstva u pogledu njihovog pravilnog rasta i razvoja, oduvijek smo maštali da posjedujemo prostor koji bi mogao poslužiti za formiranje baštice u kojoj bi se našle raznovrsne biljke. Sa prelaskom u novoizgrađenu zgradu vrtića, koja je podrazumijevala i mnogo veće dvorište, odmah smo primjetili jedan dio zemlje površine 60-ak m² koji se u proljeće može iskoristiti za formiranje baštice. Ubrzo smo pripremili zemljište i stvorili sve uslove za sađenje biljaka.

Baštovanstvo kao projektna aktivnost počinje sa ranim proljećem, a završava se u kasnu jesen. Prvi korak podrazumijeva sađenje sjemenki da bi imali kvalitetne prisade za sađenje u baštu. Ovaj proces realizujemo u radnoj sobi, gdje djeca zajedno sa vaspitačima u plastične kutije sade sjemenke prema preporuci stručnih lica iz oblasti baštovanstva. Obezbjedujemo im sve potrebne uslove za rast kroz svakodnevnu brigu: kvalitetnu zemlju, dovoljno svjetlosti, vodu i odgovarajuću temperaturu. Kada biljke u plastičnim kutijama dovoljno ojačaju primjenjujemo proces pikiranja, što podrazumijeva presađivanje pojedinačno svake biljke u čašu. Tokom ove aktivnosti djeca jasno mogu da uoče dijelove biljke kao što su korijen, stablo i list. Takođe zaključuju da je to sve rezultat dobro stvorenih uslova za njihov rast i razvoj i timskog rada. Kroz proces presađivanja u čaše, djeca pokažu spretnost i brigu za svaku biljku, pa samim tim budu izuzetno pažljivi da se biljka ne bi oštetila ili uništila.

Nakon presađivanja biljaka u čaše svakodnevno se vodi briga o njima, a sve sa ciljem da dostignu određenu veličinu i jačinu da bi se mogle presaditi u bašticu. Djeca u tom procesu još jednom

pokazuju veliku odgovornost i želju da biljke dobiju sve ono što im je potrebno da porastu.

Ubrzo dolazi vrijeme da prisadi raznovrsnog povrća pronađu svoje mjesto pod suncem u našoj baštici u dvorištu vrtića. Pa se samim tim pristupi sljedećem koraku koji podrazumijeva vađenje biljaka iz čaša zajedno sa zemljom, kopanje malih rupa i sađenje u njih.

Svake godine posade se različite vrste paradajza, paprika, krastavaca, zatim luk, mrkva, zeleni karfiol, patlidžan, lubenica i ukrasne tikve. Nakon određenog vremena, kada se pojave prvi cvjetovi, djeca uoče još jedan veoma važan dio biljke koji ukazuje na mogućnost pojave plodova u skorijoj budućnosti. Zalivanje biljaka, čišćenje korova i okopavanje dio je svakodnevnice tokom boravka djece u vrtiću.

Djeca na svoju inicijativu, odmah po dolasku u vrtić žele da uđu u bašticu i uočavaju promjene koje su iz dana u dan sve očiglednije. Povrće raste, jača i nakon određenog vremena pojave se prvi plodovi, čime je uočavanje dijelova biljke kompletno. Djeca imaju priliku da imenuju vrste povrća, upoređuju ih po veličini koje je veće, koje manje. Zatim, kakvog su oblika, boje, da li im je kora hrapava ili glatka i sl. Takmiče se ko će ubrati više paradajza, krastavaca, paprika i ubrzo bude zastupljena raznovrsna igra, najčešće osmišljena od strane djece.

Takođe, angažovanost u uzgajanju povrća motiviše djecu da konzumiraju plodove, te na taj način uočavaju šta je ljuto, kiselo ili slatko i samim tim razvijaju navike pravilne ishrane. Ovako uzgojeno povrće služi i za realizaciju mnogobrojnih kulinarskih radionica kao što je pripremanje svježih salata, zimnice ali i kuvaricama za pripremanje redovnih obroka u vrtiću. Ovu aktivnost obogatili smo i formiranjem voćnjaka u koji smo posadili jagode i mini sorte voća: jabuke, kruške, breskve, kajsije i šljive. Tako da smo sa ovim sadnicama upotpunili oblast baštovanstva u našem vrtiću.

Kroz realizaciju ove projektne aktivnosti koja kontinuirano traje više mjeseci u toku jedne godine, može se primjetiti da je baštovanstvo oblast koja kod djece izaziva veliko interesovanje. Ovo je prilika da kroz iskustveno učenje djeca dođu do različitih saznanja iz oblasti uzgajanja povrća i

voća, a uporedo sa tim razvijaju navike i vještine korisne za svakodnevni život. Ovo je još jedan od načina kako djeca kroz igru i učenje mogu da provedu kvalitetno vrijeme u prirodi, vrednuju rezultate svog rada i baštu dožive kao prirodno igralište.

Tags

Istraživanje i stvaranje

Igra i rad

Obrazovne strategije

Praktični radovi

Svijet oko nas

Collections

Igra i rad

Učenje otkrivanjem

Istraživanje

Projekt